

گروه علوم قرآنی، تفسیر و حدیث

حامد دهقانی فیروز آبادی

رتبه: برگزیده سوم بخش جوان

تحصیلات: کارشناسی ارشد

عنوان اثر: رویکرد منبع گرایانه به روایات اهل بیت (ع) در معناشناسی قرآن

(مبانی، رهیافت ها و نمونه ها)

قالب اثر: پایان نامه کارشناسی ارشد

درباره پژوهشگر

حامد دهقانی فیروز آبادی در سال ۱۳۶۹ در قم به دنیا آمد. وی دوران متوسطه را در دبیرستان نمونه دولتی شهید فهمیده این شهر گذرانده و سپس در سال ۱۳۸۷ در رشته مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف مشغول به تحصیل شد. او پس از دو سال، همزمان روی به درس حوزوی آورد و در مدرسه علمیه معصومیه قم دروس مقدمات را گذراند و پس از چندی در کنار درس حوزوی مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته علوم قرآن و حدیث در پردیس فارابی دانشگاه تهران با دفاع از پایان نامه «رویکرد منبع گرایانه به روایات اهل بیت (ع) در معناشناسی قرآن» دریافت کرد. وی هم اکنون در حال تدوین رساله دکتری خود در همان رشته و دانشگاه با عنوان «الگوهای امضای احکام اجتماعی در قرآن و سنت» بوده، در تلاش است با مطالعه فرهنگ های حقوقی خاور نزدیک، ایران و روم باستان تصویری کم و بیش دقیق از محیط قانونی قرآن بدست آورده و منطبق با مواجبه قرآن و سنت با نظام حقوقی پیشین خود را کشف کند. دهقانی همچنین در چندین پروژه سیاستی با اندیشکده حوزوی مرصاد همکاری داشته و معاونت علمی این مجموعه را بر عهده دارد.

چکیده اثر

روایات لغوی اهل بیت (ع) و نیز کاربردهای زبانی موجود در سخنان ایشان، گنجینه ای ادبی است که با وجود آسیب های متوجه مصاد لغوی، منبع دانستن آنها در معناشناسی قرآن ضروری و ناگزیر است. واکاوی مؤلفه های این رویکرد منبع گرا به احادیث شیعه در معناشناسی قرآن مسأله اصلی این نوشتار است. مصادر اولیه لغت عربی از جنبه های مختلف دچار افت شده اند و نتوانسته اند واقعیت های زبانی عصر نزول را به نیکی باز نمایند. پیراستگی خاندان پیامبر (ع) از گناه و خطا، همتایی قرآن و اهل بیت (ع)، مرجعیت علمی آن بزرگواران، انقلاب زبانی اسلام و نقش اهل بیت (ع) در تبیین واژگان دینی، چپستی روایت معناشناختی، شهرت و تواتر تاریخی فصاحت و بلاغت اهل بیت (ع)، هم ترازوی زبان ایشان با سبک زبانی قرآن، ساختار مندی دستگاه نقل حدیث شیعه و ناچیز بودن آسیب نقل معنا، مجموعه ای از مبانی کلامی، ادبی و حدیثی است که بر پایه آن می توان از اعتبار رویکرد منبع گرایانه به روایات اهل بیت (ع) در معناشناسی قرآن سخن گفت. تواتر کاربردهای زبانی، مصونیت سطح لفظی روایات از برخی آسیب های حدیثی و وضوح دلالتی روایت، از مهم ترین بایسته های پذیرش حدیث در معناشناسی است. رهیافت دانشوران امامیه به استشهاده لغوی به کاربردهای زبانی موجود در روایات، همچون رهیافت ایشان به بهره گیری از روایات لغوی پرتنگ نبوده است. بررسی های تطبیقی در معناشناسی قرآن بر پایه روایات اهل بیت (ع)، نشان از آن دارد که این منبع ادبی از جنبه های گوناگونی نسبت به دیگر مصادر معنا پژوهی در معناشناسی قرآن کارآمدتر است. از جمله: اطمینان بخشی و کاشفیت بیشتر، جبران کمبودها و نواقص عملکرد اهل لغت و تبیین سطح معنای دینی واژگان قرآن.

